



כשפים וכישופים אז והיום

מול צבא פלישתי אדיר נותר שאול אובד עצות, והלך לשאול בעצתה של מכשפה? כיצד עבר שאול על איסור מפורש מהתורה?

חיים אחרי המוות

לעיתים קרובות כשמדברים על הנושא הטעון הזה אנשים שואלים איפה זה כתוב בתורה. אני רוצה לחלוק אתכם סיפור מהתנ"ך שישפוך קצת אור על הנושא.

שאול המלך בסוף ימיו לחם את המלחמה האחרונה שלו בפלשתים. אלו היו ימים קשים לישראל, הפלשתים אספו חיל גדול ובאו להילחם בישראל, וגם שאול גייס את צבאו וחנה בגלבע. בעומדו על הר הגלבוע הוא השקיף על הצבא הפלשתי האדיר ורוחו נפלה. הוא היה אובד עצות ורצה אפוא לשמוע את דבר ה' שידריך אותו ויורה את דרכו.

אך היכן שואלים? איפה מתייעצים? שמואל הנביא שוב אינו בחיים ושאול עצמו? שפעם שרתה עליו רוח הנבואה? שוב אינו זוכה לגילוי נבואי אפילו בחלום. מה עושים? בימים כתיקונם, שאול המלך היה צריך לשאול את הכהן הגדול ע"י האורים והתומים. אולם הוא הרי הרג את אחימלך הכהן הגדול והחריב את נוב עיר הכהנים משום שהם עזרו לדוד.

לא נשארה לשאול אלא דרך אחת ויחידה: לשאול בעצתה של מכשפה, בעלת אוב. אולם גם כאן יש בעיה: שאול בעצמו הסיר את האובות והידעונים מן הארץ, לפי מצות התורה, והיכן הוא ימצא עכשיו בעלת אוב וכיצד יבוא אליה? הוא המלך הגדול, מלך ישראל. עבדי שאול טרחו עד שמצאו את מבוקשם והודיעו למלך שבעין-דור יש מכשפה בעלת אוב.

שאול החליט לגשת אליה ולשאול בעצתה כיצד ראוי ונכון לנהל את המלחמה. הוא פשט את בגדי המלכות והתחפש לאיש פשוט בבגדים פשוטים כדי שאף אחד

לא יכיר אותו. בלב כבד, כשהמאורעות המטילים צל כבד ממשמשים ובאים, יצא שאול לעין-דור מלווה על-ידי שני מצביאיו אבנר ועמשא.

לא היה קץ לחרדתה של בעלת האוב כאשר הגיע אליה שאול ודרש ממנה להעלות את נשמת שמואל הנביא. היא סירבה ואמרה לו: "הנה אתה ידעת את אשר עשה שאול אשר הכרית את האובות ואת הידעוני מן הארץ ולמה אתה מתנקש בנפשי להמיתני?"! שאול נשבע לה שלא יאונה לה כל רע, והיא שאלה אותו: "את מי אעלה לך?" והוא ביקש להעלות את נשמת שמואל הנביא. האשה לקחה עצם כלשהי, הניחה אותו מתחת לבית שחיה ועשתה את הכישופים המקובלים של בעלי האוב והעלתה את רוחו של שמואל הנביא.

למה הרגזתני לעלות?!

פחד גדול נפל על בעלת האוב בעצמה בראותה את שמואל הנביא עולה כמו אדם חי. בנקודה זו היא הבינה מיד כי השואל שעומד מולה אינו אדם רגיל אלא מלך ^[2] המלך שאול בעצמו. היא החלה לזעוק "למה רימיתני ואתה שאול" ופחדה פחד מוות.

"אל תצעקי ואל תפחדי", אמר לה שאול, "הגידי לי את מי את רואה?". האישה השיבה שהיא מבחינה באדם זקן שעוטה מעיל על עצמו. שאול הבין שזהו אכן שמואל הנביא שנהג ללכת תמיד במעיל שתפרה למענו אמו חנה.

"למה הרגזתני להעלות אותי" שמע שאול את קולו של שמואל. "צר לי מאד" השיב שאול בקול רועד ולב נשבר, "פלשתים נלחמים בי ואלקים סר מעלי ולא ענני עוד גם ביד הנביאים וגם בחלומות".

"ולמה תשאלני וה' סר מעליך?" שמע שאול שוב את קולו של שמואל. המדרש מוסיף ואומר ששמואל אמר לו: עכשיו שאני נמצא בעולם האמת ^[2] יכולני לומר לך את כל האמת, וזה נמנע ממני לומר לך קודם לכן. אני אמרתי לך שהקב"ה קרע את המלוכה ממך ו"נתנה לרעך הטוב ממך". עכשיו אני יכול לגלות לך כי הכוונה היתה לדוד ^[2] האיש שאתה רודף אחריו ומבקש להמיתו. דע לך כי לא בחינם עשה לך ה', כי אם "כאשר לא שמעת בקול ה' ולא עשית חרון אפו בעמלק, על כן הדבר הזה", כך אמר לו שמואל.

שמואל סיכם את הדברים ואמר לשאול שבגלל כל זה, הוא ימות, אתה ובניך וישראל תיפול בידי פלשתים. שאול שאל את שמואל: ואם אברח האם אני ינצל?

שמואל השיב לו בחיוב, אבל שוב הזהיר כי אם תלך למלחמה [?] מחר תהיה איתי בגן עדן, מכאן אנו למדים ברור שיש חיים אחרי המוות. למחרת שאול הלך לקרב ונפל במלחמה. (שמואל א פרק כח, וראה 'שיחות לנוער' ח"א אייר תשי"ט).

הצלת העם דוחה הכול

הרבי שואל, שלכאורה כל הסיפור אינו מובן. אנו לומדים ששמואל כעס על שאול המלך שהטריח אותו מקברו, אבל השאלה הגדולה היא מפרשת השבוע, קדושים, שבסופה אנו קוראים "ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעוני מות יומתו" (ויקרא כ, כז). כיצד ייתכן אם-כן ששאול העלה באוב את שמואל שזה היה כרוך באיסור חמור? ועוד ביחד עם אבנר ועמשא שהיו צדיקים גדולים ועמדו לצדו? כיצד שמואל לא הוכיח אותו על כך שהוא עשה מעשה נגד התורה?

הרבי עונה דבר מעניין: שאול היה המלך והוא ראה שהפלשתים באים לתקוף את ישראל וניהול המלחמה היה מוטל על כתפיו ועל אחריותו, לפיכך הוא הרגיש שזהו מצב של פיקוח נפשות, כאשר הוא עומד במצב של חוסר אונים, ופיקוח נפש של כלל ישראל דוחה את כל התורה כולה (אף שלפועל עצתה של בעלת האוב לא עזרה בכל מקרה).

זו הסיבה ששמואל שאל אותו מדוע לא השתמשת בדרכים המקובלות, כלומר: נביאים, חלומות וכיו"ב. שאול השיב לו שהוא ניסה אבל לא הצליח, והברירה היחידה שנותרה לו היא להעלות את שמואל באוב, שכן הוא חשב שזוהי הדרך היחידה שנשארה לו שבאמצעותה הוא יוכל אולי להציל את ישראל ('שיחות קודש' תש"ל כרך א עמ' 688).

חשוב לדעת שהרבי אומר שכל העניינים של כישוף וכיו"ב היו בזמן הנביאים (שכן כל זמן ששרתה הנבואה בישראל בצד הקדושה, היו דברים דומים בלעומת זה, אבל ברגע שנפסקה הנבואה [?] הרי שגם בצד השני אין שום דבר דומה לכך). בימינו התבטל כל הענין של כישוף. כל מגידי העתידות וקוראים בקפה ובכף היד [?] הכל שקר ואחיזת עיניים בלי קורטוב של אמת כלל. כל האנשים שרצים היום לכל מיני מגידי עתידות ומשלמים להם כסף רב וכו' [?] פרט לכך שזה אסור מהתורה, הרי שזה פשוט שקר ואין בזה שום דבר אמיתי ('התוועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 1101).

כפי שכותב הרמב"ם (הלכות ע"ז ספי"א): "דברים כאלו כולן דברי שקר וכזב ה[?]

ואין ראוי לישראל להמשך בהבלים אלו² כל המאמין בדברים האלו וכיוצא בהם ומחשב בלבו שהם אמת ודברי חכמה אבל התורה אסרתם, אינו אלא מן הסכלים ומחסרי הדעת".

הדרך היחידה להתמודד עם מצבים של חוסר אונים או צורך בעצות נכונות הוא לחזק את הביטחון שלנו בה', כפי שמודפס על שטר הדולר "בה' אנו בוטחים". כולנו מאמינים בה', אבל צריכים לעבוד על הביטחון בה', לפתח אותו כל הזמן. במקום להלביש כל מיני קמענות וסרטים אדומים שעל זה אומר הרבי שזה "מדרכי האמורי" (ראה "התקשרות" גליון 857).